Anul XLVIII 10 Paginì EXEMPLARUL In ţară 3 lei In străinătate 6 lei 10 Pagini Nr. 164 Vineri 18 Iulie 1930

ABONAMENT IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni, Lei 380 pe 6 luni, Lei 750 pe 12 luni Pe o lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" „UNIVERSUL LITERAR" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 lei în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Str. Brezoianu No. 9-11

TELEFON: DIRECŢIA 313/72—364/64 ADMINISTRAŢIA 313/71 SECRETARIATUL DE REDACŢIE 356/43 REDACŢIA: CORESP. CU PROVINCIA 302/98—335/31

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Apa in staţiunile noastre de mare

O mică staţiune balneo-climatică de pe coasta oceanică a Franţei a recurs la un sistem foarte ingenios de reclamă. Prin afişele şi prospectele răspândite anul acesta se atrage atenţia publicului — ca asupra unei adevărate minuni —: că staţiunea e înzestrată cu cea mai bună apă de băut, curată, rece, absolut potabilă şi... pe gratis. In reclamă se adaogă, că în staţiune consumarea apelor minerale este complet inutilă. (Amănunt foarte sezisant pentru situaţia dela noi).

Trebue să recunoaştem, că reclama aceasta nu-i lipsită de ingeniozitate, dar nici de simţ practic.

Ea învederează în deosebi, admirabilul discernământ al antreprenorilor şi proprietarilor localnici, cari şi-au dat seama, că *apa* este elementul primordial al unei staţiuni situate pe ţărmul unei ape sărate şi că asigurarea unui debit de apă bună este pentru o asemenea localitate nu numai satisfacerea unei vitale necesităţi, dar şi mijlocul infailibil de succes printre miile de clienţi ai plajei şi ai mării.

Cazul staţiunii franceze ne mână gândul spre soarta staţiunilor noastre de pe litoralul mării Negre, începând cu Budachi (Cetatea Albă) şi terminând cu grupul Techirghiol (Eforie—Movila—Sat).

Datorită bogăţiei şi puterii tămăduitoare a nămolului şi apei din lacurile celor două centre balneo-climatice de la noi, datorită, mai ales, particularităţii poziţiei lor aproape unice în lume, la egală distanţă de lacuri şi de mare, România ar fi îndreptăţită să ocupe primul loc în rândul ţărilor cercetate de vizitatori străini.

Nu mai înşirăm cauzele, pentru care n'am ajuns la această situaţie.

Le găsim în indolenţa, în lipsa de iniţiativă, în destrăbălarea generală, care caracterizează politica noastră gospodărească, ale cărei urme nu se putea să nu se facă simţite şi în gospodăria staţiunilor noastre balneo-climatice.

Dintre toate lipsurile şi neajunsurile reţinem, însă, lipsa unei ape bune de băut, de care vorbiam la început şi care formează unul din capitolele cele mai dureroase din timpul vilegiaturii noastre la mare.

De ani de zile se studiază problema de autorităţile edilitare şi de Asociaţia proprietarilor de vile şi de băi din Techirghiol-Movila.

Discuţiile se învârtesc în jurul proiectului captării unor isvoare din apropiere şi în jurul aprovizionării prin conductă cu apă dela Constanţa. Dela discuţii, însă, nu s'a făcut niciun pas pe terenul realizărilor practice.

Şi, totuş, apa este prima nevoe de interes obştesc şi vital, care trebue neapărat procurată staţiunilor noastre de mare. Proprietarii şi antreprenorii staţiunii franceze au văzut clar şi au procedat inteligent.

Ai noştri pot găsi în gestul lor un imbold şi un program de lucru.

Ii aşteptăm să înceapă!

Trei generaţii de Regi

Foto Julietta

Carol I, Ferdinand I, Carol II.

Ninsoare în plină vară

Paris, 15 (Telegramă particulară). — Eri s'a lăsat brusc asupra oraşului un val de frig.

In orele de după amiază a început o ploaie rece, urmată de ninsoare care a durat câteva minute. Fulgii de zăpadă au impresionat adânc populaţia, care nu se aştepta la un astfel de fenomen în luna lui Cuptor.

Seara lumea purta haine groase.

*

Laibach, 15 (Telegramă particulară). — Eri vremea s'a răcorit aci simţitor. Mai târziu a început să ningă puternic în munţi.

[illegible] austro-iugoslavă, zăpada a ajuns, în unele locuri, la o înălţime de o jumătate de metru.

3 GRADE

Valul de frig, pornit din regiunile nord-vestice ale continentului, a ajuns până în România, producând şi aici o simţitoare scădere de temperatură, nemai pomenită până acum în plină vară.

In regiunile muntoase s'au înregistrat Luni ziua între 10—13 grade, iar noaptea la Gheorghieni-Ciuc 3 GRADE deasupra lui zero. E o temperatură de adevărată iarnă.

—x□x—

Şeful aviaţiei sovietice mort într'un accident de avion

Londra, 15. — Ziarul „Morning Post" [illegible] că şeful aviaţiei de război sovietice, generalul Stoliarow, a murit în timpul unei catastrofe aeriene în Turkestan.

Turburări şi foamete în Ukraina

— Contrarevoluţionarii atacă instituţiile publice şi terorizează pe funcţionari —

Riga, 15 (Rador).— Ştiri sosite din Moscova semnalează că „Biroul politic" al partidului comunist este foarte neliniştit de ştirile tot mai alarmante primite din Ukraina.

In toate districtele administrative din fosta gubernie Kerson, şi-au făcut apariţia detaşamente înarmate de ukrainieni răsculaţi. Ei atacă comunele agricole, instituţiile publice şi terorizează pe functionarii sovietici.

In regiunea Vapnearca, un detaşament de răsculaţi a aruncat în aer două poduri şi a stricat linia de cale ferată. Circulaţia trenurilor a fost oprită timp de 4 zile.

Ziarul „Komunist" din Kharcov publică un articol îngrijorat în care subliniază că sporirea mişcării contrarevoluţionare în Ukraina, este provocată de faptul că ţărănimea nu e de acord cu ideea că recolta va fi luată pentru comunele agricole.

In regiunea Kievului domneşte, printre ţărani, mare agitaţie. Ţăranii sunt îndemnaţi să facă grevă agricolă. In regiunea Umani s'au răspândit manifeste anti-comuniste, care îndeamnă pe ţărani să nu iasă la seceriş, fiindcă recolta le va fi luată.

Ziarul „Komunist" spune că sub influenţa acestei agitaţii, în mai multe regiuni ţăranii n'au început nici până astăzi secerişul.

LIPSA DE ALIMENTE

In toată Ukraina este o lipsă simţitoare de carne, lapte şi alte alimente. Toate bufetele din gări sunt închise. Şefii de staţii cer la comisariatul de comunicaţii măsuri urgente pentru alimentarea funcţionarilor căilor ferate, cari au început să părăsească serviciul provocând desorganizarea transporturilor.

In gările principale sunt baraje de pasageri din cauza comunicaţiei neregulate.

Ziarul „Komunist" constată şi dezordinea mare care domneşte în industria sovietică.

OPOZIŢIA CERE INTOARCEREA LA POLITICA LUI LENIN

In timp ce la congresul comunist din Moscova se înscenează învingerea opoziţiei din dreapta, în Ukraina întreagă se produc manifestaţii ostile împotriva politicii lui Stalin şi a comitetului central al partidului comunist.

In şantierele din Nicolaev, opoziţia a răspândit manifeste în care cere reîntoarcerea la politica lui Lenin. Pe aceeaş temă, se face agitaţie şi în alte centre industriale din Ukraina. Opoziţioniştii susţin că Stalin a trădat politica lui Lenin şi a adus prin aceasta Uniunea Sovietică într'o criză economică dezastroasă. Manifestele cer înlocuirea comitetului central al partidului comunist, destituirea lui Stalin şi întoarcerea la politica lui Lenin.

In oraşul Melitopol, au fost arestaţi vreo sută de studenţi cari răspândiau manifeste anti-sovietice, cântând imnul naţional ukrainian „Incă n'a murit Ukraina".

—x□x—

Ciocnire de trenuri

Londra, 15 (Rador). — In gara Grimsby, din apropiere de Hull, a fost o ciocnire de trenuri de pasageri.

Sunt 30 de răniţi, mai mult sau mai puţin grav, cari au fost internaţi în spital spre a li se da îngrijirile necesare.

—x□x—

Bancă jefuită de bandiţi

Londra, 15 (Rador). — Intr'o localitate din Statul Minnesota, (Statele-Unite), 5 bandiţi au pătruns într'o bancă, unde trăgând focuri de revolver şi mitralieră, au rănit 2 femei, provocând panica în rândurile celor 30 de funcţionari şi clienţi ce se aflau la acea oră în bancă.

Bandiţii au [illegible]uit banca de 35.000 dolari, retrăgându-se apoi sub scutul unor noua împuşcături.

FILME

Ministrul industriei nu e modern, dar e monden.

Era natural prin urmare să ia o îngheţată la strand, într'o societate de partizani.

O mână de vizitatori îl recunosc şi s'aşează la masa de alături, hotărîţi să-l roage să nu mai iasă, dacă va intra în valuri, sau să-i facă un duş ecosez dacă va sta la bufet.

Cum însă, ministrului îi-e teamă să nu ia apă la galoşi, prefect, să se regaleze cu acadele şi să-şi desmierde numai privirile.

— Oh, c'est épatant! exclamă ministrul, admirând un nud savuros luptându-se cu valurile artificiale.

— Epatant ca situaţia guvernului! ţine isonul unul de alături, acompaniat de răsetele prietenilor.

Ochelarii sbârnâe pe nasul ministerial şi un circonflex aterizează pe aerodromul frunţii sale fecunde în binefaceri pentru ţară.

Ca să schimbe impresia, ministrul îşi întreabă cercul:

— De unde s'or fi furnisând toate lucrurile astea?

— Dela firma comercială a fraţilor cu 15 la sută! răspunde ecoul.

Situaţia e critică.

O nouă încercare pentru a produce diversiune.

— Ia uitaţi-vă cum vine valul acela!

Dar invitaţii nu-i pot urmări gestul, distraţi de un glas de-alături.

— Par'c'ar fi valul de scumpete după eftenirea promisă în opoziţie!

O priză de tabac n'ar fi stârnit ministrului un strănut mai teribil de cât aceste cuvinte.

Se scoală testos şi zice încruntat:

— Nu pot suporta! Să ne ridicăm!

Dar ecoul răspunde:

— Aici nu se ridică de cât... impozitele!

Ministrul ar vrea să riposteze, dar cum nu e la Cameră, unde sugacii aclamă orice, renunţă şi pleacă, urmat de aplauzele entuziaste ale celor cari determinaseră aceasta retragere onorabilă pe frontul strandului.

Don José

Grave tulburări în Egipt

Ciocniri sângeroase în Alexandria

— Numeroşi morţi şi răniţi —

Londra, 15 (Rador).— Din Aleaxndria se anunţă că greva de două ore, declarată azi de naţionalişti, în semn de protest împotriva victimelor recentelor turburări dela Mansourah şi Bilbeis, a dat ocazie unei manifestaţii sgomotoase.

S'au format mai multe cortegii de manifestanţi, cari au parcurs străzile, în strigătele de „Trăiască Nahat Paşa, fostul prim-ministru".

Un grup de tineri au spart geamurile la diferite magazine. Intervenind poliţia, manifestanţii au lovit cu pietre pe poliţişti.

Pentru a potoli turburarea, poliţia a căutat să împrăştie pe manifestanţi. Intru cât aceştia refuzau să asculte de ordinele poliţiştilor, autorităţile au fost nevoite să dea ordine poliţiştilor să tragă mai multe salve asupra manifestanţilor.

In cele din urmă, poliţiştii au reuşit să împrăştie pe manifestanţi.

Arterele principale şi centrul oraşului, sunt păzite de patrule militare.

Londra, 15 (Rador). — Din Alexandria se anunţă că în ciocnirea de azi între manifestanţi şi poliţişti, 17 manifestanţi au fost omorîţi şi peste 130 răniţi.

Doi ofiţeri superiori din poliţie au fost de asemeni răniţi precum şi un mare număr de poliţişti şi soldaţi.

Spre seară, situaţia a devenit mult mai calmă.

*

Londra, 15 (Telegramă particulară). — Manifestanţii s'au îndreptat spre locuinţa lui Nahat Paşa, căruia i-au făcut o manifestaţie de simpatie.

Mai târziu, manifestanţii au întâlnit un autocamion al poliţiei, pe care l-au atacat şi l-au răsturnat.

In faţa atitudinei agresive a manifestanţilor, poliţia a trebuit să se retragă şi ocupând tribunalul, care era în apropiere, a tras numeroase salve de arme în mulţimea înfuriată.

*

Comunicatul oficial arată, că au fost ucişi 14 manifestanţi, printre cari 8 europeni; iar alţi 250 manifestanţi răniţi, dintre cari mulţi sunt în stare gravă.

Combaterea cancerului

Londra, 15 (Rador). — *Au făcut mare senzaţie în toate cercurile londoneze comunicările făcute la recenta şedinţă a Societăţei imperiale britanice contra cancerului, şedinţă ce s'a ţinut la Camera lorzilor.*

S'a relevat acolo că experienţele făcute la Universitatea din Leeds, cu unul din cele mai distrugătoare gaze utilizate în marele război au fost încununate de succes în cazuri de cancer rebele la animale. Aplicarea acestui gaz s'a făcut bine înţeles numai asupra porţiunei bolnave şi numai un timp limitat. Sir Charles Gordon Watson, doctor-şef al spitalului Saint Bartholomew, într'o comunicare extrem de interesantă, a dat preţioase detalii.

Ducele de York, care a participat la şedinţa de eri a Societăţii a luat de asemeni cuvântul cerând o cât mai grabnică şi eficace ajutorare a suferinţelor bolnavilor de cancer.

Telegrama preşedintelui Republicei Franceze către M. S. Regele Carol al II-lea

Foarte mişcat de dovada de prietenie, dată de Majestatea Voastră, conferindu-mi Colanul ordinului Carol I, ale cărui in-

D. GASTON DOUMERGUE

signii mi-au fost remise de d. ministru Mironescu, O rog, prin aceasta, să primească odată cu viile mele mulţumiri sincerele mele urări pentru fericirea Sa şi propăşirea Regatului Său.

Gaston Doumergue

Un aventurier francez pretendent la tronul românesc, in anul 1566

—Colonizarea Valahiei şi Moldovei cu hughenoţi—

Guillaume de Grantrye de Grandchamps, fiul diplomatului Albert, senior de Grantrye şi al Madeleinei de l'Aubespine, era numit, în 1566, ambasador al Franţei la Constantinopol.

Locuitorii şi moravurile îi erau prea bine cunoscute de oarece locuise acolo aproape cincisprezece ani, când, încă tânăr, însoţise pe tatăl său în Turcia. Numirea sa ca ambasador al lui Carol IX-lea pe lângă sultanul Soliman, se datora mai mult rudeniei cu secretarul de stat de l'Aubespine şi cu episcopul de Limoges, decât calităţilor sale de diplomat, mai mult decât mediocre.

Inainte de a-şi lua postul în primire, Guillaume de Grantrye făcu o vizită sultanului în tabăra sa, unde se găsea şi tânărul Sigismond, fiul regelui Ioan Zapolya. Ajuns la Constantinopol, ambasadorul duce o viaţă atât de neregulată şi de nedemnă încât este încolţit din toate părţile de datornici, după cum reese din scrisorile sale adresate regelui. Nu după multă vreme, este învinuit de un furt de 50.000 scuzi în dauna unor negustori marsiliezi şi de o întreagă serie de escrocherii făcute în tovărăşia ambasadorului Du Bourg, de pe urma cărora înşală pe veneţieni cu 12.000 livre, bani ce nu-i au mai putut fi smulşi înapoi, cu toate demersurile făcute de autorităţile veneţiene. Situaţiunea lui Grandchamps la Stambul, devenise mai mult decât penibilă: la 9 Februarie 1570, regele Carol al IX-lea scria marelui vizir Mohamed Sokolly că se vede nevoit să-i retragă misiunea acordată, de oarece vede bine cât de urât ajunsese trimisul său la Constantinopol. In ziua de 22 Mai 1571 fu înlocuit cu Francois de Noailles, episcop de Acqs. Inapoiat în Franţa, după o carieră diplomatică, atât de lamentabilă, Grandchamps, fu numit şambelan al ducelui de Allençon, dar şi în această funcţiune nu se purtă mai corect: implicat în complotul La Molle, el trebui să se expatrieze la Veneţia. Mai isbuti, în urmă — probabil influenţelor rudelor sale — să fie numit cavaler al ordinului Regelui, în 1579.

Guillaume Grantrye de Grandchamps, nobil şi escroc, moare la 5 Aprilie 1587, fără să fi dat dovadă în viaţă decât de incapacitate şi lipsă de scrupule; nu era, după cum spune Charrière şi istoricul Zinkeisen, nici inteligent şi nici ştofă de diplomat nu avea.

Acesta a fost omul. Ne va fi

Continuare în pag. 2-a

La conferinţa interparlamentară din Londra 1906

de V. T. Cancicov

II

Primului-ministru englez i-a răspuns din partea conferinţei, contele Apony.

Relativ la urarea: *Duma a murit, Trăiască Duma!* Apony a făcut următoarea reflecţiune:

„— Cuvintele ce a pronunţat primul ministru al Marei Britanii, relativ la disolvarea Dumei, erau animate de spiritul celui mai generos curaj ce s'a manifestat până azi în Europa de un om de stat, ocupând o poziţie atât de importantă".

Dintre ruşi a răspuns profesorul Kavalevsky, care, cu multă melancolie, a luat act că rolul ce-i se încredinţase de Dumă încetează aşa de brusc şi că se întoarce în ţară cu hotărîrea de a continua marea luptă de dreptate pentru libertatea lor şi pacea lumii—de azi încolo: neseparabile.

Acest incident a făcut mare diversiune asupra lucrărilor conferinţei.

Desbaterile ce au urmat în palatul Westminster, în sala de şedinţă a Camerei Comunelor, au durat trei zile,—23, 24 şi 25 Iulie.

Nu mi-am propus rolul de a arăta desbaterile urmate; reţin numai faptul că din acele principii, cari atunci pluteau în aer ca nişte himere, multe sunt azi aduse la îndeplinire, iar altele pe cale de a se realiza. Sunt 24 ani de atunci; de aceea, îmi fac o deosebită plăcere de a menţiona o propunere presentată conferinţei de deputatul francez baronul D'Estournelles de Constant şi votată cu unanimitate, deşi toţi în conştiinţa lor o credeau o himeră. Ea privea limitarea înarmărilor.

Iată textul ei:

„Conferinţa interparlamentară consideră că creşterea cheltuelilor navale şi militare, cari apasă aşa de greu asupra umanităţii, este universal recunoscută ca intolerabilă, emite dorinţa ca chestia limitării armamentelor să facă parte din programul viitoarei conferinţe dela Haga. Conferinţa decide că fiecare grup al *Uniunii Interparlamentare* trebue să supue fără întârziere această propunere guvernului ţării sale şi să exercite cea mai mare presiune posibilă asupra parlamentului său, în aşa fel ca chestia limitării armamentelor să devie subiectul de studiu naţional, necesar să asigure succesul discuţiei internaţionale".

Natural, d'Estournelles de Constant şi-a sprijinit moţiunea cu o documentată conferinţă şi îmi reamintesc în treacăt, că omul acesta spunea: *„Goana crescândă după înarmări nu poate avea pentru omenire decât următoarele consecinţe: Ori o destindere prin un formidabil război, ce va fi un crah nemai pomenit al civilizaţiei, ori o revoluţie ce va dărâma forma actuală a Europei, atât politică, cât şi economică".*

Precum ştim, după 8 ani dela această cuvântare, a venit războiul, care a adus prăbuşirea ordinei politice, financiare şi economice aproape în toate statele Europei.

In tot cursul conferinţei, englezii s'au întrecut în recepţii şi serbări. Afară de o impunătoare primire la primărie de către lordul primar, cu tot fastu lor tradiţional şi de câteva banchete, reţin ca mai de seamă banchetul dat de lordul cancelar în palatul Westminster, Ceaiul oferit la Windsor de regele Eduard şi vizitarea flotei engleze de război la Portsmouth.

In ziua de 25 Iulie, ora 12, lordul cancelar a oferit un dejun de 1000 tacâmuri în onoarea Westminster, zic vestitul rea conferinţei, în vestitul hall hall, căci pe un frumos carton pus la fiecare tacâm, pe lângă ordinea mâncării şi a discursurilor, se mai arăta importanţa istorică a sălii în care urma să ne ospătăm.

Clădită sub Guillaume al II-lea, la 1097, această sală a servit rând pe rând judecării procesului lui Guillaume Wallace, marele şef scoţian la 1305; judecării procesului contelui de Buckingam la 1522; judecării procesului lui Guido Fawkes, care a complotat la 1606 aruncarea în aer a parlamentului; judecării şi condamnării la moarte a regelui Carol I la 1649; judecării procesului celor 7 episcopi la 1688; judecării procesului lordului Lovat la 1746; judecării lui Warren Hastings, 1788—1795.

In această sală a fost expus, la [illegible] 20 Mai 1898, corpul neînsuflet[illegible] al lui Gladstone; în fine, în [illegible]stă sală au fost încoronaţi to[illegible] regii Angliei dela Stefan până la George al IV-lea.

— Aci, avea aerul de a zice, vă facem marea cinste de a oferi masa Conferinţei interparlamentare a păcii din anul 1906.

De sigur, că vom figura în istoria sălii pe programele viitoare.

Impunătoare era priveliştea acestei hale severe, cu grinzile aparente de stejar, fără nici o fereastră, de cât cele 2 uşi imense de intrare şi eşire, la cele 2 capete extreme ale sălii. O masă mare lungă, laterală, forma masa de onoare; restul, era format din mese rotunde separate, pentru 6—8 persoane.

Fiecare îşi avea locul fixat, pe un plan ce se distribuia la intrare.

Am fost adânc impresionat verificând planul mesei de onoare, unde figurau guvernul englez, preşedinţii Camerei Lorzilor şi ai Camerei Comunelor şi ambasadorii diferitelor state, la stânga lordului cancelar, după ambasadorul Rusiei, Glastone, baron Pleuer (preşedintele Camerei din Viena şi Randal Cremer, pe „His Exellency M. Take Ionesco-Roumaine". El nu era nici membru în conferinţă, nici n'avea calitate oficială, ci simplu cetăţean român invitat.

Toasturile erau desemnate limitativ: Lordul cancelar, contele Apony, W. Bryan (Statele-Unite) şi profesorul Kovalevski, membru al Dumei disolvate.

Interesant a fost şi ceaiul de la castelul regal din Windsor. Pe un carton de lux lăsat la hotel, M. S. Regele Eduard ne ruga să-i facem onoarea de a-i vizita reşedinţa de vară din Windsor, la un ceai între crele 4—6. Un tren special ne-a dus la Windsor. După vizitarea castelului istoric şi a parcului, s'a servit o masă, — un ceai, — nu regească, ci ca din poveşti, într'o imensă seră, plină de flori şi plante exotice. Regele s'a scuzat că nu ne primeşte personal, dar că va primi a doua zi în palatul Buckingam câte 2 delegaţi din fiecare parlament.

După ce ne am ospătat cu bunătăţile regale, un grup de români, — Djuvara, Sc. Lahovari, Al. Badarău, Aurel Iliescu, Stanilas Cihiski, Mişu Chintescu şi cu mine, — ne-am retras pe peluza parcului să privim şi să reflectăm asupra imensităţii omenirii şi micimii noastre, iar un mucalit să-i reamintească lui Alecu Badarău, care în ţară era excelenţă şi acolo nimic, versurile lui Vlahuţă din poezia *La Icoană:* „Oh, ce mic şi ce netrebnic m'am simţit atuncea, Doamne!".

Seara un tren special ne-a readus la Londra.

Conferinţa, deşi ţinuse 3 zile, totuşi alte 2 zile au fost destinate, una lui Windsor şi ultima destinată vizitării flotei de război, la Portomouth.

Un tren ne-a dus dela Londra la Southampton; acolo ne-am îmbarcat pe un vapor, care ne-a dus la Portsmouth.

N'am înţeles nici odată această plimbare oferită unor oameni, veniţi de pretutindeni să discute şi să voteze moţiuni de dezermare, cărora să le arate cea mai formidabilă flotă de război!

Cu un ceas înainte de a intra din largul mării în port, am trecut cu vaporul nostru printre 2 rânduri de vase de război, înşirate, începând dela cele mai mici până la cele mai mari.

Mii de vase!

Sirenele şi tunurile descărcate în onoarea mosafirilor, măreau impresia puterei formidabile a acestei flote. Ajunşi în port, doi amirali cu statul lor major, ne-au urat bună venire şi, împărţiţi pe grupe de 50, ne-au urcat să vizităm câte una din cele mai mari unităţi.

Ne-au dus să vizităm apoi cazărmile de marină. Nefiind militar, n'am reţinut altă impresie decât aceea de a mă găsi în cel mai luxos institut de educaţie, nu într'o cazarmă.

Intorşi la Londra, ni s'a oferit un banchet de adio în aşa zisul „Cristal-Palace", o hală de sticlă imensă, în care, nu exagerez, ar fi putut sta fără înghesuială 10.000 de invitaţi.

La această masă ne-am grupat întâmplător toţi românii, şi ca de plecare, şi de entusiasm probabil că marea căldură ne făcuse şi sete, am băut cam mult, toţi fără excepţie. Nu'mi reamintesc decât bizăitul enorm din sala imensă, şi un gong care din când în când bătea să anunţe probabil, că într'un capăt al acestei imense săli, se ţineau discursuri.

După masă, ne-a dus într'un amfiteatru, de unde să privim cel mai extraordinar foc de artifiţii, dat în onoarea congresiştilor. Se zice că englezii sunt cei mai tari în organizarea a asemenea spectacole.

Nu pot să-l descriu în frumuseţea lui, de carece ca urmare a celor 7 feluri de vinuri băute la copioasa masă dela Cristal-Palace, nu mai vedeam decât milioane de stele!

—x□x—